

15. februar 2018
j.nr. 2018-097-501
VHC/CWF

POLITOMRÅDET
Nationalt Færdelsescenter
Juridisk Færdelsessektion

TALE

teknisk gennemgang vedrørende pasudstedelser og fejlregistreringer, der fører til pasudstedelse til ikke-danske statsborgere - Folketingets Indfødsretsudvalg den 22. februar 2018

[Indledning]

1. Jeg vil i denne tekniske gennemgang vedrørende pasudstedelser komme ind på for det første ansvaret for selve pasudstedelsen, for det andet de regler, der findes om afkrævelse af dokumentation for dansk statsborgerskab af pasansøger, for det tredje de retningslinjer Rigspolitiet har udstukket for pasudstedelsen, og for det fjerde lidt statistik på området.

Endelig vil jeg komme ind på, hvilke tiltag der i øvrigt gøres fra Rigspolitiets side for at sikre, at der kun ud-

stedes pas til danske statsborgere, herunder en kommende ændring i pasregisteret.

[Ansvar for pasudstedelse]

2. Opgaven i forbindelse med ansøgning om pas blev som led i kommunalreformen flyttet ud til kommunerne. Kommunerne forestår således i første række den ekspeditions-mæssige del af behandlingen af ansøgninger om pas til danske statsborgere, der opholder sig her i landet, og træffer afgørelser i forbindelse hermed.

Rigspolitiet kan imidlertid stadig fastsætte retningslinjer vedrørende ekspeditions-mæssige forhold i forbindelse med kommunernes sagsbehandling [jf. pasbekendtgørelsens § 3, stk. 1]. Det er sket ved udarbejdelse af en "pasmanual".

Afgørelser, der træffes af kommunerne i forbindelse med udstedelse af pas, kan desuden påklages til Rigspolitiet. [§ 27]

Hvis en dansk statsborger befinder sig i udlandet, kan pas udstedes af danske diplomatiske og konsulære repræsentationer. De nærmere regler om udstedelse af

pas til danske statsborgere, der befinder sig i udlandet, fastsættes af udenrigsministeren. [§ 3, stk. 3].

Endelig bestiller politiet i Grønland og på Færøerne pas til borgere, der befinder sig der [jf. pasbekendtgørelsens § 33 og bekendtgørelse for Færøerne om pas]. Retningslinjerne i pasmanualen finder tillige anvendelse for pasudstedelse af politiet i Grønland og på Færøerne i relevant omfang.

Når jeg efterfølgende i denne gennemgang nævner kommunerne, gælder det samme for pasudstedelse i Grønland og på Færøerne.

[Retningslinjer for pasudstedelsen]

3. De retningslinjer for pasudstedelsen i kommunerne, som Rigspolitiet har fastsat, indeholder en gennemgang af reglerne og arbejdsgangene på pasudstedelsesområdet.

Pasmanualen indeholder et afsnit om "Statsborgerskab", hvoraf det bl.a. fremgår, at ansøger skal være dansk statsborger for at få udstedt dansk pas.

Det fremgår i forlængelse heraf, at kommunerne skal være særlig opmærksom på, at pasansøgere, som ikke er kendt i CPR i forvejen ved indgivelse af pasansøgning, på anden vis skal kunne dokumentere, at de er danske statsborgere.

Det samme gælder ansøgere, som svarer "ja" til spørgsmålet, om de har andet statsborgerskab, som ansøgeren stilles på pasansøgningsblanketten. Disse personer kan nemlig have fortabt deres danske indfødsret.

Det er f.eks. også understreget over for kommunerne, at de skal være særligt opmærksomme på, at ikke alle personer, der er født i Danmark, er danske statsborgere, og at ikke alle personer, der har en dansk forælder, er danske statsborgere.

Det fremgår desuden af pasmanualen, at kommunerne kan afkræve pasansøgere dokumentation for dansk statsborgerskab, f.eks. forevisning af statsborgerretsbvis [en situation er angivet i beredskabet under pkt. 4].

Endvidere fremgår det af pasmanualen, at kommunen kan rette henvendelse til Udlændinge- og Integrationsministeriet, hvis kommunen skønner, at dokumentation for dansk statsborgerskab ikke er tilstrækkelig. Kommunen kan også vælge at henvise borgeren til selv at rette henvendelse til Udlændinge- og Integrationsministeriet.

Hvis en kommune eller ambassade retter henvendelse til Rigspolitiet om, at en pasansøgers statsborgerskab ikke er dansk ifølge CPR, men at der i sagen er fremlagt tilstrækkelig dokumentation for, at ansøger har dansk indfødsret [pasbekendtgørelsens § 8], oplyser Rigspolitiet, at pas først bør bestilles, når statsborgerskabet er rettet i CPR, således at stamoplysninger om en person er ens på tværs af de forskellige systemer. Dette fremgår også af pasmanualen.

[Tekniske og øvrige tiltag samt statistik]

4. Når det så kommer til selve bestillingen af pas, så er det sådan, at kommunerne og ambassaderne bestiller pas i nogle bestillingssystemer, der foretager opslag i Rigspolitiets pasregister. Pasregisteret henter stamop-

lysninger om personer (via politiets Index system) i CPR.

Side 6

Der findes 5 forskellige tekniske løsninger, som anvendes af kommunerne og ambassaderne i forbindelse med bestilling af pas. Det er nødvendigt med disse løsninger til bestilling af pas for at få biometri i passene. Biometrien er foto og fingeraftryk.

Den ene løsning er Rigspolitiets egen [vi kalder selv denne "internetløsningen"], og denne anvendes af Udlændingestyrelsen (i.f.m. udstedelse af fremmedpas og konventionspas) samt af Grønland og Færøerne. Udenrigsministeriet, dvs. ambassaderne anvender deres egen løsning (UM-PAS). Der er herudover 3 private leverandører af disse bestillingsløsninger, [KUBE Data, Scan-tech og Biometrics], som kommunerne i dag har kontrakt med og benytter i forbindelse med pasudstedelse.

Der er i dag indarbejdet en teknisk advarsel i selve pasregisteret, hvis man forsøger at oprette pas til en person, der ikke er registreret som dansk statsborger.

Det er dog muligt, at advarslen i pasregisteret overses af kommunens eller ambassadens medarbejdere på grund af menneskelige fejl, og der vil derfor kunne oprettes et pas til en pasansøger, der ikke er registreret som dansk statsborger i CPR.

Rigspolitiet har siden 2015 løbende fulgt kommunerne og ambassaderne tæt ved at anmode disse om en redegørelse i hvert enkelt tilfælde, hvor der ifølge statistikudtræk er udstedt pas til personer, der ikke er registreret med dansk statsborgerskab i CPR.

I nogle tilfælde er der tale om, at det beror på en fejlregistrering i CPR, at statsborgerskabet ikke var registreret som dansk på ansøgningstidspunktet.

I andre tilfælde er der tale om, at personen efter passets udstedelse har skiftet statsborgerskab til et andet end dansk. Passet fremtræder derfor i pasregisteret på udtrækstidspunktet som udstedt til en udenlandsk statsborger.

Endelig kan pasudstedelse skyldes en regulær fejl, fordi det er udstedt til en person, der ikke er dansk statsborger. Rigspolitiet vejleder i disse tilfælde kommunerne om, at de skal forsøge at få passet tilbageleveret. Kommunen vil desuden typisk anføre en anmærkning i pasregisteret om, at passets udstedelse beror på en fejl og forsøge at få kontakt til borgeren for at få passet tilbageleveret. Flere kommuner har gennem årene oplyst til Rigspolitiet, at de har vanskeligt ved at få kontakt til de borgere, som optræder på fejlisterne, fordi borgerne har taget ophold i udlandet.

Denne praksis med at følge kommunerne tæt har betydet, at antallet af pasudstedelser til personer, der på udtrækstidspunktet var registreret med andet statsborgerskab end dansk, er faldet kraftigt siden 2015, hvor vi startede med at følge kommunerne tæt.

Statistikken viser således, at antallet af pasudstedelser til personer, der på udtrækstidspunktet var registreret med andet statsborgerskab end dansk, er faldet fra 177 i 2015 til 75 i 2017. På baggrund af kommunernes undersøgelser og tilbagemeldinger til Rigspolitiet er talle-

ne blevet reduceret, og ved udgangen af 2017 var der 24 gyldige pas fra 2015, som fortsat fremstod som udstedt til en udenlandsk statsborger. Passene kan være udstedt ved en fejl, men der kan også være tale om, at statsborgerskabet ikke er blevet rettet til dansk i CPR. For 2016 er det tilsvarende tal 18 pas.

Rigspolitiet har også nærmere undersøgt de pas, der i 2017 blev udstedt til personer, der på udtrækstidspunktet er registreret med andet statsborgerskab end dansk. I langt de fleste tilfælde har statsborgerskabet efterfølgende kunne rettes til dansk. Ved udgangen af 2017 er der således 6 pas ud af 75, som fortsat fremstår som udstedt til udenlandske statsborgere, og som derfor fortsat er under afklaring.

Rigspolitiet har sideløbende igangsat et arbejde med at få etableret en teknisk spærring i enten selve pasregisteret eller i bestillingssystemerne, således at der allerede her kan blokeres helt eller delvist for bestilling af nationalitetspas, hvis statsborgerskabet fra CPR ikke er dansk. Såfremt der bliver tale om en delvis blokering, overvejer Rigspolitiet at etablere en ordning, hvor kun

særligt udpegede medarbejdere i kommunerne og på Udenrigsministeriets område får it-rettigheder til at gennemføre en pasbestilling, såfremt pasansøgeren ikke er dansk statsborger ifølge CPR.

Rigspolitiet har allerede drøftet muligheden for en hel eller delvis blokering med Udenrigsministeriet og Kommunernes Landsforening (KL), og man er enige om at finde en løsning, som både sikrer korrekt pasudstedelse og som tager højde for eventuelle ukorrekte oplysninger om statsborgerskab i CPR-registret, som skal korrigeres. Det skal for god ordens skyld bemærkes, at hverken den nuværende eller kommende løsning vil kunne tage højde for fejlregistreringer i CPR. Løsningen vil således ikke kunne afdække, hvis en person fejlagtigt er anført som dansk i CPR.

Rigspolitiet har desuden i løbet af efteråret været i dialog med KL om kommunernes bestillingssystemer. I forlængelse heraf har KL oplyst, at advarslen er blevet udbygget i de tre bestillingssystemer, som kommunerne benytter. Ud over en tydelig advarsel om, at medarbejderen er i færd med at bestille pas til en ikke-dansk

statsborger, skulle der nu også blive spurgt udtrykkeligt, om medarbejderen vil fortsætte med pasbestillingen.

Side 11

Rigspolitiet fortsætter dialogen med både Udenrigsministeriet og KL med henblik på yderligere at reducere antallet af fejludstedelser, samtidig med at det sikres, at der fortsat kan udstedes pas til borgere, som ved en fejl ikke er opdateret i CPR som danske statsborgere.

